

Memoriu de titluri și lucrări. II, 1926-1930 / Valeriu L. Bologa.

Contributors

Bologa, Valeriu L. 1892-1971.

Publication/Creation

[Place of publication not identified] : [publisher not identified], [1931]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rtfrnkjd>



Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

46
r. Bol
3
VALERIU L. BOLOGA

Memoriu de titluri și lucrări

II.

1926—1930.

Cluj, Martie 1931.

I. Școlaritate; practică medicală; funcțiuni în învățământ.

(VALERIU L. BOLOGA, născ. 26 Nov. 1892 în Brașov.)

Școala primară: Paris, Leipzig, Brașov. (1900—1903).

Liceul: Cl. 1. Liceul săsesc din Brașov; cl. 2—3. Liceul piarist din Viena; cl. 4. Liceul „Elisabethinum” din Viena; cl. 5. Liceul maghiar din Brașov; cl. 6—8. Liceul ort. rom. „Andrei Șaguna” din Brașov. Bacalaureat al Liceului „Șaguna” (Certificat de maturitate No. 776 din 18-VI-1911, nota „pur foarte bine”. Premiul „Andrei Bârseanu”).

Universitate:

a) Fac. de Științe: 2 semestre (1911—12) Jena; 1 semestru (1912/13) Leipzig; 3 semestre (1912—1914) Jena. Absolvent al Fac. de Științe (Științele naturale): „Abgangszeugnis” al Univ. Jena, No. 57 din 5-I-1918. Participant la lucrările speciale pentru înaintați la Inst. de Zoologie Jena (Dir. Prof. Dr. L. Plate) 1912-1914.

b) Fac. de Medicină: 3 semestre (1913—14) Jena; Participant la lucr. spec. pt. înaintați la Inst. de Anatomie (Prof. Dr. Maurer, 1913—14); 2 semestre (de război, 1917—18) Innsbruck. Doctoratul I Innsbruck, 1918, cu nota „eminent”. 3 ani (1919—22) Cluj. Doctoratul II și III Cluj. Doctor în Medicină al Universității din Cluj: Diploma No. 31 din 20-X-1923.

c) Fac. de Litere: 2 semestre istorie Cluj (1923—24).

Practică medicală: Medic-ajutor la secția de boale interne a spitalului de fortăreață I Trento (Sept. 1914—Febr. 1916). Conducătorul secției de deparazitare a fortăreței Trento (1916).

Medic-ajutor al secției de chirurgie și oto-rino-laringologie al spit. de fort. II Trento (1917). Medic șef de batalion la diverse trupe a.-u. (1917—1918). Asist. la secția de chirurgie „Ospedale di Campo“ 101 (5 luni 1918—19). Medic-șef de batalion la Regimentul 2 „Cloșca“ (1919) și la Reg. 101/102 inf. (3 luni 1921). 4 luni practică la Clin. infant. Cluj (Dir. Prof. Dr. T. Gane), Iunie—Oct. 1923.

Libera practică: Mon. Ofic. 70 din 28-III-1925.

Funcțiuni în învățământ:

Preparator bugetar la Inst. de Istologie și Embriologie al Fac. de Med. Cluj (Dir. Prof. Dr. I. Scriban), Oct. 1919—Iunie 1920.

Preparator-suplinitor la Clinica infantilă, Cluj (Dir. Prof. Dr. T. Gane), Iunie—Oct. 1923.

Asistent suplinitor la Inst. de Istoria Medicinii și Farmaciei al Univ. Cluj (Dir. Prof. Dr. J. Guiart) 1 Apr. 1921—1 Apr. 1924.

Asist. cu titlu provizoriu la acelaș institut: 1 Apr. 1924—1 Apr. 1927.

Asistent definitiv dela 1 Apr. 1927 până în prezent (Înalt Decret Regal No. 1509/1927). Gradația II dela 1 Ian. 1931 (Adr. Min. Instr. No. 2407/1931).

Conservator al Muzeului de Istoria Medicinii (1 Aprilie 1927—1 Ianuarie 1931).

Docent de Istoria Medicinii la Fac. de Med. și Farm. din Cluj dela 1 Iunie 1927 (Min. Instr. No. 74.096 din 10 Iunie 1927).

Suplinitor al Domnului Prof. J. Guiart în timpul concediilor Domniei Sale: Anul școlar 1927—28 (Min. Instr. No. 91.218/1927); semestrul II 1928/29 (Min. Instr. No. 7909/1929); 1 Mai—1 Iulie 1930 (Min. Instr. No. 59.892/1930).

Suplinitor la Catedra de Istoria Medicinii și Farmaciei dela 1 Iulie 1930 până în prezent (Min. Instr. No. 90.550/1930).

Referent pe lângă Consiliul permanent al M. Instr. pentru manualele de Igienă la școalele minoritare cu limba de predare germană. (Min. Instr. Cons. perm. No. 625/1929).

Cursuri universitare făcute:

Cursuri de docență: 1. Seminar de Istoria Medicinii: „Izvoarele medicinii românești“ (1 oră pe săpt.). Sem. I 1927/28. 2. Curs de Istoria Farmaciei: Omul primitiv; medicina în cadrele civilizației sale“ (1 oră pe săpt.). Sem. I 1929/30.

Cursul principal de Istoria Medicinii (ca suplitor): 1. „Capitole selecte din Istoria Medicinii (2 ore pe săpt.). Sem. II 1927/28. 2. „Inceputurile medicinei în cadrele civilizației primitive și arhaice“ (2 ore pe săpt.) Sem. II 1928/29. 3. „Cunoașterea naturii și medicina în antichitatea clasică“ (2 ore pe săpt.) Sem. II 1930/31. (Programele analitice detaliate v. în „Anuarele“ resp. ale Univ.).

Teze de doctorat lucrate sub conducerea d-rului V. Bologa :
24 teze (1925—1931):

Despre tezele 1—7 (1925—1926) v. „Memoriul“ I, p. 3, nota 1. Următoarele teze s'au publicat dela 1926 până la 1930:

8. *Gheorghe M. Ghițescu*: Ambroise Paré și chirurgia militară. Manusc. 1926.
9. *Petre N. Chiper*: Influențe italiene în medicina țărilor românești până la 1870. Manusc. 1926.
10. *Petru B. Cirlea*: Introducerea istorică la teza lucrată în Clinica medicală (Dir. Prof. Dr. Iuliu Hațieganu): „Boalele și anotimpurile“. Manusc. 1926.
11. *Alexandru Andrei*: Medicii români și străini din Moldova și Muntenia între 1800—1860. Cluj, Ardealul, 1927, 44 pag.
12. *Alecu Gh. Popescu*: Terapeutica populară în patologia externă Cluj, Ardealul, 1927, 44 pag.
13. *Augustin Santai*: Contribuțiuni la istoricul practicei și învățământului moșitului în Transilvania. Cluj, Ardealul, 1927, 32 pag.
14. *Ioan N. Prelipceanu*: Ciuma dela Iași în 1770, după descrierea lui Orraeus. Cluj, Cultura, 1927, 34 pag.
15. *Valerian Coșciuşco*: Considerațiuni generale asupra luptei antiveneriene și primele ei începuturi în Principatele române. Cluj, Fraternitas, 1927, 31 pag.
16. *Iosif Ursan*: Contribuțiuni la istoricul variolizării și vaccinării în teritoriile locuite de Români. Cluj, Fraternitas, 1928, 31 pag. 3 fig.
17. *Livius Seracin*: Medicina în Moldova între 1780—1800, după descrierea doctorului Andreas Wolf. Cluj, 1928, Corvin, 30 pag.
18. *Robert Koch*: Medicii sași din secolul al XVIII-lea în orașele săsești ale Ardealului. Cluj, Ardealul, 1928, 36 pag., 4. fig.
19. *Friedrich Mühlbacher*: Medicii de seamă maghiari ai Ardealului în sec. XVII și XVIII. Cluj, Minerva, 1928, 32 pag., 4 fig.
20. *Victor Dragoș*: Organoterapia în medicina populară românească. Cluj, Ardealul, 1929, 33 pag.

21. *Alexe Bacalajanschi*: Doctorul Costache Vârnăv, „Povătuitorul Sănătății” și primele începuturi de popularizare sistematică a medicinei la Români. Cluj, Tipogr. naț., 1929, 31 pag., 2 fig.
22. *Andrei Török*: Aspecte din viața medicală a Maghiarilor din Ardeal în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Cluj, Anca, 1929, 28 pag.
23. *Victor Chiffa*: Profesorul Dimitrie Nedelcu (1811—1882), cel dintâi profesor stomatolog ungur, de origine română. Cluj, Ardealul, 1929, 29 pag.
24. *Andrei Balogh*: Contribuțiuni asupra stării actuale și a dezvoltării chirurgiei populare la empiricii maghiari din Ardeal. Cluj, Corvin, 1930, 55 pag.

Majoritatea acestor teze a fost elogios clasificată de juriul de promoție și a fost recenzată în „Mitteilungen zur Gesch. der Medizin” (Leipzig) și de dl *Prof. N. Iorga* în „Revista istorică”.

Tot sub conducerea doctorului Bologna s’au lucrat o seamă de cercetări ale colaboratorilor institutului: *Dr. Od. Apostol*, *Oct. Nițulescu*; de remarcat sunt 15 lucrări din institut ale asistentului onorific *Dr. Al. Lenghel*, publicate în reviste românești și străine, mai ales „Istoricul ciumei în Cluj”, Cluj, 1930, 161 pag., 19 fig.

II. Membru în societăți, comitete științifice, etc. Distincții.

1. Membru în „Société française d’histoire de la Médecine” din Paris (1923).
2. Membru în „Deutsche Gesellschaft für Geschichte der Medizin und Naturwissenschaften” din Leipzig (1926).
3. Membru al „Soc. rom. de Etnografie”, Cluj (1923).
4. Membru pe viață al „Astrei” (1926).
5. Membru al „Soc. șt. med.” Cluj.
6. Membru al „Asoc. gen. a Medicilor”.
7. Membru corespondent al secției biopolitice și medicale a „Astrei” (1925).
8. Membru fondator al „Societății de Științe” din Cluj (1920).
9. Membru în comitetul de redacție „Revista Sănătății”, (1921/22).
10. Secretar de redacție la revista „Cultura” (1924).
11. Colaborator (referent) la „Anatomischer Bericht” (Jena). Dela 1925.
 - a) Literatura italiană, franceză și română despre istoria anatomiei.
 - b) Literatura anatomică românească.

12. Colaborator (referent) la „Zoologischer Bericht“ (Jena). Dela 1925.
 13. Referent pentru România la „Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und Naturwissenschaften“ (Leipzig). Dela 1926.
 14. Impreună cu d-l profesor Guiart director al publicației „Biblioteca medico-istorică“ a inst. de Ist. med. din Cluj.
 15. Colaborator la „Almanahul Medical“ (Cluj, Lepage). 1924.
 16. M. în „Soc. Intern. d'hist. de la Médecine“ (Paris) 1926.
 17. „ „ „History of Science Society“ (Cambridge, Mass.) 1928
 18. „ „ „Ges. f. Gesch. d. Pharm.“ (Berlin) 1927.
 19. „ „ „Soc. d'hist. de la Pharm.“ (Paris) 1930.
 20. „ „ Comit. de org. al „I-lui Congres al Natur. din Rom.“ 1928
 21. „ „ „Siebenb. Ver. f. Naturwiss.“ (Sibiu) 1929.
 22. Redactor pt. România la „Archeion“, Roma. Dela 1928.
 23. Invitat de a reprez. Rom. la sesiunea II-a „Comité Int. d'Hist. de la Science“ (1930).
 24. Cooptat în 1930 în comisia de 7, delegată de „Com. Int. d'Hist. de la Sc.“ pt. organ. secției de Istoria științelor la Congr. int. de Istorie în Varșovia 1933.
 25. Membru în Comit. de red. al revistei „Viața Med.“ 1928.
 26. Membru al Comit. de red. al Encicl. rom. „Minerva“, Cluj, 1928
 27. Colab. permanent și fondator la „Darul Vremii“ Cluj.
 28. Referent la „Dacoromania“, Cluj (Șt. nat. în leg. cu filologia).
 29. Referent la „Rev. istorică“ Buc. (Ist. științelor).
 30. Membru în „Soc. reg. rom. de Istoria Medicinii“ (București 1930).
 31. Delegat de „Grupul român pentru Istoria științelor“ pe lângă „Comité international d'Histoire de la Science“ din Paris (1931).
- Mobilizat 1 Aug. 1914—21 Sept. 1919.
- Medic-subloc. în rez.
- Medalia comemorativă 1916—18, cu baretele „Italia“ și „1919“.
- Medalia Victoriei.

III. Lucrări (1925—1931).¹⁾

A) Istoria Medicinii și a științelor : Cercetări originale și încercări de sinteze.

67. *Dr. Friedrich von Monau in Siebenbürgen.* Archiv für Geschichte der Medizin, Leipzig, vol. 18, 1926, nr. 3.
Rec. în „Mitteilungen zur Gesch. d. Med.“ 1926, p. 339, de *Prof. Brunn-Rostock* și în „Rev. istorică“ XIII., nr. 1—3 de *Prof. N. Iorga*.

¹⁾ Pentru lucrările din 1911—1926, nr. 1—66 a se vedea : *Dr. Valeriu L. Bologa*, „Memoriu de titluri și lucrări“, I, Cluj, Iunie 1926.

68. *Florile spurcate ale Medicinii populare în lumina științei.* Revista de Obstetrică, Ginecologie și Puericultură, București, Vol. 6. no. 4, 1926. Articolul a fost reprodus în întregime de revistele „Mărgăritare basarabene” (Chișinău) 1927 și „Sănătatea” (București), 1928.

Rec.: C. D. Fortunescu, în „Arhivele Olteniei” V. 1926, nr. 28; A. Gorovei în „Șezătoarea”, 1926, no. 11—12. Citată de: I. Mușlea în „Etnogr. rom. în Ardeal” (Soc. de Măine, Cluj, V, no. 22—24); M. Eliade în „Cuvântul”, 31—X, 1928; I. Orient în „A köznép gyógyászerei és miszticismusa”, Cluj, 1926.

69. *Deux cachets d'oculistes provenant de la Dacie Romaine.* Bulet. Soc. Franc. Hist. Méd. XXI, no. 1—2, p. 61—64, Paris 1927.

Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteilungen”, 1930, no. 2. Cit.: „Isis” (Bruxelles), 1928 și M. Eliade, „Cuvântul” 31 Oct. 1928.

70. *Dr. Gheorghe Crăiniceanu, istoriograf al Medicinii românești.* Rev. istorică, XIII, no. 1—3, p. 19—21, Buc. 1927.

71. *O carte germană necunoscută despre ciuma din București în 1813.* Cl. med. VIII, 1927, no. 3—4, p. 113.

72. *Contribuțiuni la istoria medicinei din Ardeal.* (Bibl. med. istor. no. 2), Cluj, Ardealul, 1927, 104 p., 16 fig.

Recenzii: Prof. N. Iorga în „Revista istorică” XIII. no. 4—6 și XV. no. 4—6 și în Anal. Ac. Rom. 1929; Prof. Aldo Mieli-Roma în „Archeion” IX. p. 120—121, Roma 1928; Prof. C. Tătaru în „Cl. Med.” IX, no. 8; M. Eliade în „Cuvântul” 31—X—1928; O. Netoliczka în „Kronstädter Zeitung” 26 Oct. 1929; Prof. W. Haberling-Düsseldorf în „Mitteil. z. Gesch. d. Med.” Leipzig 1930, no. 2; K. K. Klein în „Korr.-Bl. d. Ver. f. sieb. Landeskunde”, vol. 53, no. 3—4, pag. 60—62, Sibiu 1930. Cit. de: I. Mușlea în „Viața și opera doctorului Vasilie Popp”, An. Inst. de Ist. Naț. V; Emil Pop în „Cei dintâi culegători ai numelor românești de plante”, Țara Bârsei 1930.

73. *Știri străine asupra începuturilor vieții științifice și medicale românești în Moldova.* Revista științifică V. Adamachi, vol. XIII, no. 4, p. 55—161, Iași 1927.

Rec.: Prof. N. Iorga în „Rev. istor.” XIV, 1928, no. 4—6, p. 228. Cit. de Prof. Sava Athanasiu în art. „Din trecutul mișcării științifice în România”, Rev. șt. Adam. no. 1, 1928, p. 1 și 3.

74. *Gh. C. Roja, un savant medic aromân din Timișoara.* Viața Medicală, Timișoara, IV, 1928, no. 2, p. 71—74.

Rec. Prof. N. Iorga în Rev. ist. 1928, no. 4—6, p. 228.

75. *Note concernant André Étienne*. Bulet. mens. Soc. Natural. Luxembourg. N. S. 22, no. 5—6, p. 29—32, Luxembourg 1928.
Rec.: *Zaunick* în „Mitteil.“, 29, no. 1, p. 14. — Cit.: *A. Knaff*, Luxembourg, în lucrarea sa „Adam Chenot“ Luxembourg 1930, p. 306—311.

76. *Reichsdeutsche Ärzte im vorhabsburgischen Siebenbürgen*. Knoll's Mitteilungen für Ärzte, 1928, no. 4, 6 pag.
Rec.: *Prof. W. Haberling* în „Mittlg.“ 28, p. 76; *Prof. N. Iorga* în „Rev. istor.“, 1930, no. 1—3, p. 50. — Cit. în „Biographisches Lexikon hervorragender Ärzte aller Zeiten und Völker“, ed. II, Leipzig 1931, vol. III, pag. 119.

77. *Briboi, priboiu*. Dacoromania V, Cluj, 1928, p. 479—482.

78. *Între Istoria Medicinii și filologie. I. Sinonimele „dacice“ ale plantelor descrise de Dioscoride pot servi la reconstituirea limbii dacice? II. Notă bibliografică*. Dacoromania V, 1928, p. 571—575.

Rec.: în „Rev. șt. Adamachi“, Iași, XVII, no. 1, pag. 58 și prof. *C. Tagliavini* în „Studi rumeni“ IV, Roma 1930.

79. *Notă bibliografică*. An. Inst. Ist. Naț. Cluj, IV, 1928, p. 451—454.

Rec.: *Prof. N. Iorga* în Rev. istor. 1930, no. 1—3. — Cit. *E. Pop* în „Cei dintâi culegători ai numelor de plante rom.“ Țara Bârsei, 1930.

80. *Johann Molnár von Müllersheim, recte Ioan Piuariu. (Ein Beitrag zur Geschichte der ersten Wiener Schule und ihrer Ausstrahlungen)* în: Neuburger-Festschrift, Wien 1928, p. 47—54.

Rec.: *Prof. W. Haberling* în „Mitteilungen“, 1930, no. 2. — Cit. în „Isis“ Bruxelles, XIII, 1, 1929.

81. *Siebenbürgisch-Sächsische Ärzte des 16. und 17. Jahrhunderts*. E Mundo Medici, Freiburg 1928, no. 3, p. 16—20.

Rec. *O. Netoliczka* în „Kronstädter Zeitung“, 1929, 26 Oct. și *Prof. W. Haberling-Düsseldorf* în „Mitteilungen“ 1930, no. 2.

82. (În colab. cu *I. Ursan*): *Histoire de la Variolisation et de la Vaccination dans les pays habités par les Roumains*. Archeion (Archivio di Storia de la Scienza), Roma, XI, no. 1, 1929, p. 26—40.

Rec.: *Prof. N. Iorga* în „Rev. istor.“ 1929, no. 10—12 și *Prof. W. Haberling-Düsseldorf* în „Mitteilungen“ 1930, no. 2. Cit. în „Isis“, Bruxelles, vol. XIV, no. 44, p. 566.

83. (În colab. cu *P. A. Chappuis*): *Fauna Ardealului, Banatului și părților Ungurene în lumina cercetărilor mai recente*. „Monografia Ardealului“, Buc. Cult. Naț., 1929, p. 271—282, 3 fig.

Rec.: *Prof. C. Tagliavini* în „Studi rumeni“ IV, p. 167, Roma 1930.

84. *Invățăământul Istoriei științei la Universități*. Lucr. I. Congr. al Natural. din Rom. Cluj, 1930, p. 61—73.
Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteil.“, 1931, no. 2, p. 114.
85. *Medicină, Biologie și Istoria Medicinii și Biologiei* în „Minerva, Enciclopedia Română“, Cluj 1929.
86. *Paracelsus in der siebenbürgisch-sächsischen Volkssage*. Archiv für Gesch. d. Med. Leipzig 1930, vol. 23, no. 1, pag. 96—98.
Rec.: Prof. Brunn-Rostock în „Mitteilungen“, vol. 29, 1930, no. 3, p. 196. Cit. în „Isis“, Bruxelles, vol. 15, no. 45, 1931, p. 230.
87. (În colab. cu A. Bacalajanschi): *Note medico-istorice româno-ruse*. Cl. Med. XI, 1930, no. 3.
Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteil.“ 1931, no. 2, p. 126.
88. *Știri despre Aromânii din Austria la începutul veacului trecut*. 1. *Medicul vienez Ioan Nicolide din Pind*. 2. *Cine a fost arhonul Balaban?* An. Inst. Ist. Naț. V, Cluj 1930, p. 503—512.
89. (În colab. cu A. Lenghel): *A suferit Mihai Viteazul de Sifilis?* Viața Med. Timișoara, VI, 1930, no. 5—6, p. 188—189.
90. *Une lettre de Charles Daremberg à Fr. R. Seligmann*. Janus. Leyden, 1930, no. 5—6, p. 129—131.
Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteilungen“, vol. 29, 1930, no. 5, p. 299.
91. *Profesorul Jules Guiart*. (Cu prilejul aniversării a 60-a a nașterii sale). Cl. Med. XI, 1930, no. 7, p. 327—340, 8 fig.
Rec.: Prof. N. Iorga, „Rev. istor.“, 1931, no. 1—3, p. 57.
92. (În colab. cu Al. Lenghel): *Fragmente pentru reconstituirea medicinei și igienei populare în Dacia preromană*. Cl. Med. XI, 1930, no. 7, p. 354—361, 8 fig.
Rec.: Prof. V. Haberling în „Mitteilungen“, 1931, no. 2, p. 116 și Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“, 1931, no. 1—3, p. 57.
93. *I sinonimi „daci“ delle piante descritte da Dioscoride possono servire alla ricostruzione della lingua dacia?* Archeion, Roma, vol. XII, 1930, no. 2, p. 166—170.
Rec.: Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ 1931, no. 1—3, p. 57.
94. *Organe und Körpersäfte in der rumänischen Volksmedizin*. Knoll's Mitteilungen für Ärzte, Oct. 1930, p. 115—119.
Rec.: Prof. Haberling în „Mitteil.“ 1931, 2. pag. 140 și W. Arndt în „Zool. Bericht“ 1931.
95. *Inceputurile medicinei științifice românești*. (Bibl. med. istor. III), Cluj, 1930, 91 pag., 14 fig. (A apărut, prescurt. și în „Cl. Med.“ 1930, no. 11).
Rec.: Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ 1930, no. 10—12, p. 248, Prof. W. Haberling în „Mittlgen.“ 1931, no. 2, p. 113. S. Tovar în „România Medicală, IX, no. 7, pag. 103 și Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ 1931, no. 1—3, p. 59.

96. *Saint Haralambe invoqué contre la peste en Roumanie*, (cu prefață de Prof. J. Guiart) Aesculape, Paris, vol. 20, no. 12, 1930, p. 320—327, 7 fig.
Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteil.“ 1931, no. 2, p. 141.
97. *Din Istoria sifilisului*. Cluj, Tip. Naț., 1931, 71 p. (A apărut, prescurtat, și în Bulet. eugen. și biopol. IV, 1930, no. 1—2, 3—4, 8—10).
98. *Die historischen Grundlagen des Medizinunterrichtes im heutigen Rumänien*. Archiv für Gesch. d. Med. Leipzig, vol. 24, 1931, no. 1, p. 90—116.
99. *Von der babylonischen Labartu über arab. Karina zum Krankheitsbegriff Samca in der rumänischen Volksmedizin*. Janus, Leyden, vol. 35, no. 1, 1931, 21 p., 5 fig.

B) Istoria Medicinii și a științelor: Lucrări și articole informative; Note mărunte biografice; Analize critice.

100. *Adolf Bastian (1826—1905)*. Rev. științ. V. Adamachi, Iași, XII, 1926, no. 4, 158—164.
101. *Mazeyrie, Contribution à l'étude de la lèpre en France*. Clujul Medical VI, no. 9—10.
102. *Noui periodice medicale românești*. Clujul Medical VI, no. 1—2.
103. *Gheorghe Bilașcu*. Patria, (Cluj), no. 161 din 27-VII-1926.
104. *Societatea transilvăneană pentru științele naturale din Sibiu*. Rev. șt. V. Adamachi, Iași, vol. 13, 1926, no. 1, p. 39.
105. *Dr. Carl F. Jickeli*. Ibidem, p. 43.
106. † *Dr. Gheorghe Crăiniceanu*. Clujul Med. VII, 1926, no. 11—12.
Mențion. de Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ XIII, 1927, no. 4—6, p. 197.
107. *Trei analize critice: (Laugier, Gomoiu, Leon)*. Dacoromania IV, vol. 2, Cluj 1926.
108. *Periodice științifice ungurești în Ardeal*. Rev. șt. V. Adamachi, XIII, Iași 1927, no. 2, p. 86.
109. *Cartea „Beobachtungen über die im Jahre 1813 herrschende Pest zu Bucharost“ de Reinhold Grohmann*. Revista istorică, XIII, Buc. 1927, no. 4—6, p. 186—187.
110. *Unul care n'ar trebui uitat. Cu prilejul împlinirii a zece ani dela moartea doctorului Sterie N. Ciurcu*. Societ. de Măine, Cluj, IV, 1927, no. 44, p. 509—510.
111. *Medizingeschichtliche Arbeiten der letzten 8 Jahre aus Rumänien*. Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und Naturwissenschaften, vol. 27, no. 1 și 2, Leipzig 1928.

112. *Balneoterapia sifilisului*. Cl. Med. IX, 1928, no. 4, p. 291—293.
Cit. de A. Voina în op. cit. p. 26—28 și M. Eliade în „Cu-
vântul“, 31-X-1928.
113. *Elemente de fizioterapie la Cornelius Celsus*. Cl. Med. IX,
1928, no. 8, 8 pag.
Cit. de M. Eliade în „Cuvântul“ 31-X-1928.
114. *Inceputurile literaturii balneologice românești*. Cl. Med. IX,
1928, no. 9, p. 556—557.
115. *Primul medic titrat român*. Rev. șt. Adamachi, Iași, XV, 1928,
no. 3—4, p. 122.
116. *Rumäniens Gesundheitswesen*. Deutsche Allgemeine Zeitung,
Berlin, 17 Nov. 1928 (Rumänien-Nummer).
117. *L'Institut d'Histoire de la Médecine et de la Pharmacie de
Cluj*. Archeion, Roma, vol. IX, 1928, no. 4, p. 517—520.
Cit. Prof. N. Iorga în Rev. istor. 1929, no. 10—12.
118. (În colab. cu Iosif Ursan): *Istoria variolizării și vaccinării în
țările locuite de Români*. Revista științelor medicale, Buc.,
XVIII, 1929, no. 2, p. 137—151.
119. *Trei note: I. „Consignatio plantarum“ de Neustädter. II. Fausto
Veranzio. III. Scrisorile lui Grisellini*. Rev. Ist., Buc., XV,
1929, no. 1—3, p. 87—88.
Rec.: C. Fortunescu în „Arh. Olt.“ VIII, 1929, no. 43—44.
Cit. de E. Pop în „Cei dintâi culegători ai numelor de plante rom.“,
Țara Bârsei 1930.
120. *Un îndrumător: Aurel Ciortea*. Țara Bârsei II, 1930, no. 1,
p. 30—37.
121. *Apele minerale ale Munteniei, cunoscute în 1837*. Cl. Med.
1930, no. 1.
122. *Cărți nouă*. Cl. Med. 1930, no. 1—2.
123. *Neues über die wissenschaftshistorische Bewegung in Rumänien*.
Archeion (Roma), XII, 1930, no. 1, p. 74—75.
124. *P. Sergescu's „Gândirea matematică“*. Ibidem, p. 84—85.
125. *Cea mai veche societate științifică din Ardeal*. Darul Vremii,
Cluj, I, 1930, no. 6—7, p. 160.
126. *L'Institut d'Histoire de la Médecine, de la Pharmacie et du
Folklore médical*. Clujul Medical XI, 1930, no. 11, supliment,
p. 19—20.
Rec.: Prof. W. Haberling în „Mitteilungen“, 1931, no. 2
p. 110.

127. *Referate, note, cronici* (1926—1931) în: Anatomischer Bericht (Jena), Zoologischer Bericht (Jena), Archeion (Roma), Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und Naturwiss. (Leipzig), Dacoromania (Cluj), Revista istorică (București), Revista științifică V. Adamachi (Iași), Darul Vremii (Cluj), Clujul Medical (Cluj), Viața Medicală (Timișoara).

C) Conferințe și comunicări medico-istorice.

128. *Adolf Bastian*. Comunicare comemorativă cu prilejul centenarului său, făc. la Soc. de Etnografie din Cluj. (26-VI-1926). Dare de seamă în „Cuvântul“, 2-VII-1926.
129. *Străvechi observații populare verificate de medicina modernă*. Comun. făcută la Soc. de Etnografie din Cluj în 16-IV-1927.
130. *Inceputurile medicinei științifice românești*. } Două conferințe,
131. *Medicina românească în trecutul Ardealului*. } ținute la Universitatea populară N. Iorga din Văleni în 28 și 29 Iulie 1927.
132. *Conferințele noastre*. Confer. ținută la Asoc. Asist. Cluj, în 25-I-1928.
Dare de seamă și discuție de N. Buta în „Universul“, 28-I-1928.
133. *Cele dintâi faze ale vieții medicale românești*. Confer. ținută la „Astra“ Sibiu, în 31-I-1928.
Dări de seamă de H. P. Petrescu în „Telegraful român“ 5-II-1928 și de A. Pankratz în „Siebenb. deutsches Tageblatt“, 1-II-1928.
134. *Ivirea și lățirea sifilisului în Europa*. Confer. ținută la „Ateneul B. P. Hașdeu“ în Câmpina în 19-II-1928.
135. *Formarea Medicinei românești și contribuția Ardealului și Banatului*. Conf. ținută la Școala politehnică din Timișoara în 21-II-1928.
Dare de seamă în „Viața Medicală“, Timișoara, no. 3, 1928, p. 142.
130. *Invățământul Istoriei științelor la Universități*. Comun. la I. Congres al Naturaliștilor din România, Cluj, 21-IV-1928.
137. *Istoria educației fizice. I. Antichitatea*. Conferință ținută la „Astra“ Cluj în 27-II-1929.
Dări de seamă în „Patria“, no. 47 și „Națiunea“, Febr. 1929.
138. *Idem. II. Dela Romani până în zilele noastre*. Ibidem, 6-III-1929.
139. *Medicina la Români*. Conferință ținută la Liga Culturală, Cluj, 16-III-1929.

140. *Cei dintâi medici români în Ardeal*. Conferință ținută la Soc. Asist. Cluj, 25-X-1929.
141. *Cum a pătruns variolizarea și vaccinarea la Români*. Conferință ținută la Soc. stud. Med. Cluj în 18-I-1930.
142. *Medicina omului preistoric*. Conferință ținută la Școala poli-tehnică din Timișoara, 25-III-1930.
Darea de seamă în „Viața medicală“, 1930, no. 5—6, p. 189.
143. *Medici aromâni în monarhia habsburgică*. Conferință ținută la Asoc. Asist. Cluj, 7-IV-1930.
144. *Începuturile medicinei științifice*. Două conferințe ținute la Uni-versitatea populară N. Iorga din Văleni în August 1930.
145. *Ce este și ce vrea Istoria științelor*. Conferință ținută la Soc. stud. Med. Cluj, 28-II-1931.

D) Varia.

146. *Traducerea latină a versurilor lui Halici către Păpai*. Rev. istorică, XIII, no. 1—3, p. 22—23, București 1927.
147. *Un rus despre literatura română în anul 1844*. Dacoromania V, Cluj 1928, p. 562—570.
Rec.: Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ XV, 1929, no. 4—6 și Prof. C. Tagliavini în „Studi rumeni“ IV, Roma 1930, p. 132.
148. *Musicescu, Dima și muzica populară*. Țara Bârsei I, no. 1 p. 53—60, Brașov 1929.
Rec.: C. D. Fortunescu în „Arh. Olt.“ VIII, 1929, no. 43—44, p. 395, Prof. N. Iorga în „Rev. istor.“ 1929, no. 10—12. Retipă-rită și urmată de o recenzie de M. G. Poslușnicu în „Armonia“ Botoșani VI, no. 7—8, p. 4—11. Note polemice de M.G. Posluș-nicu în „Neamul românesc“ 9-II-1930. Cit. de I. Velceanu în „Analele Banatului“, Timișoara, III, Iulie-Sept. 1930, p. 58—59.
149. *Index alphabétique et analytique* la: Premier congrès national des naturalistes de Roumanie. Cluj, 1930, p. 479—518.

ANEXĂ.

Câteva din recenziile asupra lucrărilor enumerate în acest Memoriu și în Memoriul I (1926).

1. *Institutul de Istoria Medicinei al Universității din Cluj*. Spre deosebire de Facultățile de Medicină din București și Iași, cea din Cluj are un Institut de istoria medicinei condus de Profesorul Jules GUIART dela LYON, care este în acelaș timp, profesor al Facultății de Medicină din Cluj.

Fără îndoială că este un mare bine pentru știință ca și pen-tru învățământul medical faptul că facultățile noastre se complec-

tează între ele, având unele din ele catedre și institute cari lipsesc altora.

Institutul de istoria medicinei dela Cluj, pe lângă scopul lui de cultură generală, are și un rol național important întrucât inspiră și conduce lucrări cari se ocupă cu istoricul medicinei românești.

Un prieten al revistei noastre ne-a trimis, de curând, o colecție a lucrărilor mai importante ieșite din acest Institut. Cetindu-le am rămas cu impresia că la Cluj se lucrează temeinic în domeniul istoriei medicinei românești. Acest domeniu nu este așa de sărac precum ne închipuiam, întrucât chiar în anii 1760—1780 se găsesc Români cari studiau și practicau medicina cu un deosebit succes.

Cele mai importante și mai însemnate lucrări ale Institutului din Cluj sunt datorite Dlui Dr. Valeriu L. BOLOGA, asistent universitar și Dlui Dr. Al. LENGHEL.

Am ținut să relevăm frumoasa activitate a Institutului de istoria medicinei din Cluj, cu atât mai mult cu cât medicii din restul țării nu cunosc prea exact ceea ce se lucrează la noi în domeniul istoriei medicale.

(România Medicală, no. 24, București 1926.)

2. *La Universitatea din Cluj* funcționează un „Institut de Istoria Medicinei și Farmaciei și de Folklor Medical“, care are și un muzeu bogat, cuprinzând o secție specială, o colecție de obiecte privitoare la medicină în România și în deosebi în Transilvania. Conservatorul acestui muzeu este Dl Dr. Valeriu L. Bologa, care se ocupă în mod serios, cu folklorul nostru medical. Dl Dr. Bologa are câteva lucrări care pot să fie cercetate, cu folos, de folkloriști, între care: „Vrăji, babe și moașe azi și odinioară“ (Extras din Revista Sănătății, No. 5—1921), „Terminologia medicală românească a Doctorului Ioan Piuariu (Molnar von Müllersheim)“, (Extras din Dacoromania 1926), „Florile spurcate ale Medicinei populare în lumina științei“ (Extras din Revista de Obstetrică, 1926), chestiune foarte interesantă, despre care vorbește și Dl Dr. Leon, profesor la Universitatea din Iași, în revista „Cultura“ din Cluj (Anul I, No. 4, Iulie 1924).

A. Gorovei.

(Șezătoarea, 1926, no. 11—12).

3. *Institutul de Istoria Medicinei.* Clujul are, încă din 1921, un Institut de Istoria Medicinei și a Farmaciei, întemeiat de profesorul Jules Guiart și Dr. Valeriu Bologa, actualul docent de istoria medicinei. Cele ce s'au realizat până acum sunt vrednice de laudă, de larg ajutor și îndreptățesc mari nădejdi. Institutul și mai ales neobosita activitate a d-rului Bologa, împărțită în cursuri, mono-

grafii, articole, note, recenzii, făgăduiește să împlinească acel mediu prielnic începuturilor unei mișcări pentru istoria științelor. Simple elanuri personale și eforturi izolate nu ar fi rodit. Institutul e întâia realizare temeinică a nostalgiilor și încercărilor celor ce se preocupă și iubesc istoria științelor, mai ales istoria științei românești

Interesul cu care sunt privite în altă parte asemenea studii mi-au amintit disprețul, ironia sau indiferentismul corpului medical român față de cele dintâi încercări proprii de istoria medicinei

Institutul de Istoria Medicinei din Cluj lămurește și ilustrează valorile posibilităților unor astfel de studii. Cele ce s'au publicat până în prezent schițează vaste perspective și lasă loc surprizelor. E drept, contribuții — uneori destul de largi, — ca acea „Literatură medicală românească“ a d-rului G. Crăiniceanu sau „Din istoria medicinei și a învățământului medical în România“ de Dr. Gomoiu, s'au publicat și înainte sau înafară de Institut. Meritul profesorului Guiart și mai ales al docentului V. Bologa e de a fi dat o continuitate acestor preocupări, de a fi sistematizat lucrul studenților, de a fi procedat la o rațională strângere a materialului. Sub îngrijirea Institutului s'au lucrat până acum vreo cincisprezece teze de doctorat, dintre cari unele de inedit și remarcabil interes

Dar, cele mai numeroase și mai variate contribuții se datoresc tânărului docent Valeriu Bologa. Încă de acum doi ani, „Memoriul său de titluri și lucrări“ indica douăzeci și șase de numere asupra istoriei medicinei și biologiei. Iar între acestea nu se afla monografia sa de căpetenie „Contribuțiuni la Istoria Medicinei în Ardeal“ (104 pag. 8 gr. 1927 „Ardealul“ Cluj) cea mai temeinică și mai științifică din câte s'au publicat până acum. Volumul cuprinzând „Patru veacuri de medicină în Ardeal“, „Întâii medici români și întâiele tipărituri medicale românești în Ardeal“, „Oameni și fapte din trecutul medical al Brașovului“, e prevăzut cu un Indice sistematic și un larg resumat în franțuzește. Aflăm aci viața și opera multor fruntași, dintre cari acel Ioan Molnar Piuariu, a cărui „Terminologie medicală românească“ a studiat-o tot dl Bologa în „Dacoromania“ (1926). În „Clujul Medical“ dl Bologa a publicat nenumărate articole în legătură cu trecutul medicinei românești, dintre cari unele de o surprinzătoare însemnătate

Alte articole asupra bătrânilor medici ardeleni sau alte două „Schițe balneo-istorice“ cercetând Balneoterapia sifilisului (1928 No. 4) și Elemente de fizioterapie la Cornelius Celsus (1928 No. 8). În „Bulletin de la Société française d'Histoire de la Médecine“ (1—2, 1927) publică un mic studiu: „Deux cachets d'oculistes provenant de la Dacie Romaine“. Numeroase recenzii

asupra publicisticii românești se află în „Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften“ unde V. Bologa e referent. Dar nu putem pomeni aci de toate contribuțiile acestui tânăr și harnic istoric al medicinei. Și, mai ales, nu putem stărui asupra însemnătății lor pentru luminarea trecutului nostru medical. V. Bologa înțelege că o justă și completă istorie a medicinei noastre nu se va putea scrie înainte de adunarea materialului și discutarea fiecărui amănunt în parte. Nu mai puțin interesante sunt studiile de folklor și leacuri medicale, cari conduc la rezultate surprinzătoare asupra valabilității terapeutice a superstițiilor și riturilor (V. Bologa, „Florile spurcate“ în Revista de Obstetrică, Ginecologie și Puericultură, Sept.—Oct. 1926). Acestea s’ar putea lărgi, ajungând folklor comparat sau studii asupra rădăcinilor magice ale medicinei populare Așteptăm dela Institutul clujan, dela neostenita inițiativă a d-rului Bologa, dela munca vreunui tânăr doctorand această lucrare de medicină populară, precum așteptăm și sinteza Istoriei medicinei noastre științifice. Până atunci cele ce s’au lucrat și publicat în Institut merită mulțumirile și atenția științei românești.

Mircea Eliade.

(„Cuvântul“ 31 Oct. 1928).

4. *Desvoltarea spiritului științific la Români* Un merit deosebit îi revine, incontestabil, Școalei de medicină clujane, care, după războiu, prin înființarea Institutului de Istoria medicinei de sub direcția dlui prof. J. Guiart, unicul de acest gen la noi, a adus și aduce o contribuție din cele mai prețioase, prin interesantul material colecționat ca și prin lucrările de valoare ce ies din sânul acestui Institut. Unul din cei mai asidui investigatori ai trecutului medicinei românești, este, fără îndoială și dl docent V. Bologa, dela susmenționatul Institut, care, deși încă tânăr, a dat la iveală o seamă de lucrări extrem de interesante din acest domeniu, ignorate de marele public medical. Ne facem o datorie de cronicar științific semnalând, în această parte a revistei, lucrările d-sale pe cari le-am primit la redacție. E o muncă ce ar trebui negreșit relevată și canalizată, în periodicele noastre medicale, pentru a ajunge la cunoștința publicului nostru medical și apreciată de justa ei valoare. Regretăm că spațiul nu ne permite a le enumăra aci. Ele constitue fără îndoială o contribuție prețioasă alături de lucrările similare de până în prezent Participarea unui număr din ce în ce mai mare a istoriografilor noștri medicali la diferite societăți, reviste și congrese internaționale de istoria medicinei, precum și înființarea de curând la București a Societății române de Istoria Medicinei, de sub preși-

denția dlui Dr. Gomoiu, ne arată odată mai mult, curentul puternic ce a început să se resimtă și la noi în favoarea acestui gen interesant de cercetări medicale.

(S. Tovarui.)

(„Spitalul“, vol. 50, no. 6, Buc. 1930).

5. *Dări de seamă.* În „Ioan Molnar-Piuariu, primul medic titrat român ca autor medical“ (Clujul medical, 1924, n-le 5—6) d. Valeriu Bologa pleacă dela „dohtorul Radu“, oculist, semnalat de dl dr. Gomoiu în Istoria medicinei, pentru a se ocupa de contemporanul ardelean al acestuia. E fiul preotului Ioan zis Tunsu și al Patrasiei; învață la Sibiu, Cluj și Viena. Dela 1771 oculist oficial. Căsătorit, în 1783, cu Săsoaica Ana Regina Sebastian († 1811). La 1792 nobil, întrebuințat la Universitatea sau, apoi, „Liceul regal“ din Cluj. Funcționează până pe la 1816. Moare la 16 Martie 1815. Datele sunt luate mai ales dintr'un studiu anterior al păr. Lupaș. În ce privește operele lui, am arătat că Istoria universală e îndreptarea unui manuscript de traducere din limba franceză, venită de dincoace. Autorul descopere lecția lui de deschidere, din 1791, apărută la 1793: „Paraenesis ad auditores chirurgiae in lyceo regio academico claudiopolitano habita..., quum primum sua collegia ordiretur, anno 1791“. Nu s'a aflat nici un exemplar. Studiul se termină cu o bogată bibliografie.

În „Date nouă pentru biografia lui Ioan Molnar-Piuariu“ (aceiași revistă, 1925, n-le 3—4), se înfățișează detalii de concediu și de tratament privitoare la acest medic român de vază. Istoria lojei francmasonice din Sibiu de F. von Zieglauer dă anul nașterii lui Molnar, 1741 și locul, „Zood“ (Sad).

În Dacoromania pe 1926 se studiază terminologia lui medicală.

În sfârșit, în Transilvania, 1926 no. 2, reproducându-se întâiul s'udiu despre Molnar, se adaugă lămuririle din cel de a doilea.

În Pestchirurgus I. M. Popp (aceeaș revistă, 1925, n-le 9—10) e vorba de un militar ajutător medical din Sibiu la 1737.

În Archiv für Geschichte der Medizin, 1926 (XVIII, 1) tot d. Bologa prezintă pe un istoric al medicinei dintre Sașii ardeleni, dr. Eduard Gusbeth, mort dăunăzi (la început o utilă bibliografie despre medicina în Ardeal). S'a ocupat de stările medicale din Brașov.

În aceeaș foaie (XVIII, 3) se vorbește de trecerea prin Ardeal a lui Frederic Monavius (von Monau), în 1634—5 (la Cluj, Alba-

Iulia): e chemat ca medic la Braşov, şi ca învăţător în ale medicinei, patru ceasuri pe săptămână. Trece la Bistriţa. Pleacă din Ardeal la 1637. Călătoria din Itinerarium Monavii, în manuscript (unde? în Greifswald?) ar trebui cercetată, credem şi noi.

În „Voci contemporane din străinătate asupra medicinei în ţările locuite de Români la începutul veacului al XIX-lea“ (Clujul Medical, 1923, n-le 11—12) se notează acel dr. Chenot, din Ardeal, despre care s'a vorbit dăunăzi în această revistă, dr. Pataky, care ar putea fi rudă cu Vlădica Ioan Patachi. Dar mai ales extrage ştiri necunoscute din „Medicinischer Almanach“ dela 1833 al d-rului Iohann Iakob Sachs.

În „Medicina în Moldova la 1838 (după nişte articole străine contemporane)“, (din Revista ştiinţelor medicale, 1926, n-le 10—11), se extrag lămuriri despre Moldova din acelaş „Almanah“ pe 1839 (se dau şi reţete populare). Se adaugă ştiri dela Czyhak, venit la Viena, mergând spre Paris.

În Clujul Medical din 1925 (n-le 9—10) acelaşi scrisese despre oculişti români în Dacia şi Panonia“ (d. Al. Lenghel adaugă reţete de ochi pe bastonaşe, din acelaş timp).

N. Iorga.

(Revista istorică, XIII, no. 1—3, Buc. 1927.

6. Dr. V. Bologa, Ioan Molnar-Piuariul, primul medic titrat român ca autor medical, „Clujul Medical“ No. 5—6, 1924, p. 1—16;

Acelaş, Date nouă pentru biografia lui Ioan Molnar. Idem No. 3—4, 1925, p. 1—6 (în extrase).

Lista scrierilor lui Molnar se măreşte, după cercetările întreprinse de Dl Bologa, cu o broşură din domeniul medicinei, necunoscută până aci de bibliografii români, „Paraenesis ad auditores chirurgiae in Lyceo regio academico“, Claudiopoli, 1793, — atestată la Györy Tibor în „Magyarország orvosi bibliographiája“. Lucrarea e cea dintâiu scrisă de un Român, în domeniul medicinei. Dl Bologa nu a putut să o studieze căci nu i-a fost accesibilă. Să fie singura lucrare medicală a eminentului oculist din Cluj? Probabil nu. După argumentele D-lui Bologa ne convingem că Molnar e cel dintâiu medic titrat român. Unii considerau ca atare pe Köleséri, român de origine, după nume, nu însă după sentimente. (Numele lui s'a adus în legătură cu Căluşer; nu e posibilă derivarea de aici, ci trebuie să ne gândim la culeşer, coleşer; „ciaun în care se fierbe coleşa“, şi la noi şi la Unguri, de origine srb.-croată).

S'au tras la îndoială sentimentele româneşti ale lui Molnar pentru atitudinea sa în timpul revoluţiei lui Horea. Bine face Dl

Bologa că respinge asemenea aprecieri. Cel care a rămas până la moarte credincios ortodox, care a publicat atâtea cărți românești, care a ajutat tipărirea Mineelor și mai ales a contribuit la compunerea protestului *Supplex Libellus Valachorum* nu putea fi decât Român care nu se rușină de originea lui.

Șt. Pașca.
(Dacoromania, IV, p. 1020.)

7. *Biblioteca Medico-Istorică* (Lucrări din Institutul de Istoria Medicinii și Farmaciei). Directori: Dr. Jules Guiart și Dr. Valeriu L. Bologa. Vol. 23,5×16, Cluj, Ardealul.

Jules Guiart, *Medicina în timpul Faraonilor*. p. 50, fig. 39, 1926.

Valeriu L. Bologa, *Contribuțiuni la istoria medicinei din Ardeal*. p. 104, fig. 16, 1927.

L'Università di Cluj in Romania è benemerita degli studi di storia della scienza, per avere istituito un Istituto di storia della medicina e della farmacia, al quale è unito un museo ed una cattedra. Direttore dell'Istituto è Jules Guiart, professore a Lyon, ma che fa anche un corso di un semestre l'anno a Cluj; assistente e pure insegnante di storia della medicina è Valeriu L. Bologa, uno studioso che ha già fatto parecchie pubblicazioni su questo argomento. Daremo presto notizie dirette dell'Istituto, il museo del quale vuole comprendere: 1. „Une collection didactique d'histoire universelle de la médecine, avec la bibliothèque nécessaire aux recherches scientifiques; 2. Une collection d'objets concernant la médecine en Roumanie et spécialement en Transylvanie“. Quindi vogliamo oggi notare solamente questa collezione di lavori storici che l'Istituto ha cominciato a pubblicare.

Del primo lavoro non abbiamo molto da dire. Esso è stato pubblicato come „La médecine aux temps des Pharaons“ nella „Biologie Médicale“ del 1922, e quindi è nota già per altra via al pubblico generale. Convienne invece trattenersi sul secondo, dovuto al Bologa e che si occupa della storia della medicina in Transilvania (Ardeal). L'interessante volumetto, ornato da ritratti di medici transilvani e da riproduzioni di frontespizi di libri dovuti a medici dell'ampia regione, benchè scritto in romeno è accessibile in parte anche al pubblico internazionale per un ampio riassunto in francese che occupa ben otto pagine. Un accurato indice permette poi di ritrovare i luoghi dove si parla dei diversi medici.

Il libro è diviso in tre parti. Nella prima si dà uno sguardo d'insieme alla medicina transilvana durante quattro secoli, dal XVI

al XIX, da quando cioè la Transilvania, dopo il disastro ungherese di Mohacs, ebbe una parvenza di indipendenza, alla caduta sotto gli Absburgi ed alla liberazione finale ed alla sua riunione con la parte già indipendente della Romania. Essa però, fino agli ultimi tempi, non potè avere una tradizione originale ed una scuola di medicina propria. Sebbene si possano contare personaggi notevoli. La seconda parte si occupa dei primi medici romeni e delle prime pubblicazioni romene mediche in Transilvania. Notevole fra i primi è il celebre oculista Ioan Molnar-Piuariu (1741—1815) che apparisce nella storia della medicina transilvana come una brillante meteoro. L'ultima parte si occupa della storia medicale della città di Brachov (Kronstadt) che occupa una posizione speciale per la sua ricchezza, il suo sviluppo e per l'organizzazione sanitaria. In essa data anche la mescolanza etnica della sua popolazione, troviamo medici tedeschi, ungheresi, ed anche due francesi. Ma molti sono veri rumeni, come Vasile Pop, Constantin Nica, Pavel Vasitch, Niculae Ganesco e molti altri. Brachov fu pure importante centro tipografico. Così questa città „s'est distinguée comme un petit foyer de médecine roumaine dans l'ancienne Transylvanie hongroise et elle a contribué, pour une assez large part, à la formation de la médecine roumaine“.

Per gli studi sulla medicina rumena, dunque, questo scritto del Bologna ha un'importanza di prima ordine.

Aldo Mieli.

(Archeion: Archivio di storia della Scienza.
Roma 1928, vol. IX, no. 1.)

8. Dr. Valeriu L. Bologna: *Contribuțiuni la Istoria Medicinei din Ardeal. Cluj 1927.*

Se dau știri generale despre medicina în Ardeal (mențiunea episcopului Andrei Dudith, sfârșitul sec. al XVI-lea, care era și medic; a lui Paul Kyr din Brașov pp. 12—13; primii mediciniști români la Viena fără nume, p. 15). A doua parte prezintă pe primii medici ai noștri și primele lor publicații în acea provincie. Felcerul Ioan Mihail Popp la Sibiu în 1737, pentru ciumă, (p. 23). Un Ioan Aron, rudă cu Vlădica din Blaj, e „fizic“ la 1757 (pp. 23—4). Pe larg despre Ioan Molnar, p. 24 și urm. (deschide cursul la Cluj în latinește în 1791; a sa Paraenesis apare acolo în 1793; se reproduce foaia de titlu la p. 26). Darvari dela 1785 cu De signis coctionis, e desigur Român macedonean (v. p. 27). Urmează lista încă dela 1744, a ordonanțelor sanitare redactate în românește. Apoi aceia a studenților dela Cluj până la 1876 (p. 51 și urm.)

Profesează și Macedonenii Ioan Nicolide din Pind și D. Bikela din Veria. Cei mai valoroși dintre ei sunt reprezentați deosebit dela pag. 37 înainte: Simion Ramonțiai, Gheorghe C. Roja, scriitorul macedonean din Monastir, (n. 1786; stă la Timișoara), Vasici, Nica, Atanasie Șandor, Ștefan Păcurariu Pop, I. Moga, I. Arsenie, etc. Partea a treia se ocupă cu medicii sași din Brașov (chemați și în Principate, pp. 42—3) și un Frances, „Gallus Natus“, Iosif, 1584—1602 (să nu-l fi lăsat în urmă Petru Cercel?), (p. 45 nota 2). Se reproduce titlul tratatului despre ciumă al lui Adam Chenot (p. 49), apoi altele, ca *Recensio remediorum praecipuorum Transylvanicis domesticorum* a lui Martin Lange, care scrie la 1787 „Von der Glaubwürdigkeit der meisten Pestberichte aus der Moldau und Walachei“ (Viena 1788; și despre leacurile băbești). Un Veniamin Barbenius, din Făgăraș și Trei Scaune (1754) a fost și el chemat la noi (p. 52), iar Gheorghe Bolthosch (1804—47) rămase la București ca medic al lui Vodă, pe când Ioan Ziegler deschidea o farmacie la Botoșani și Paul Christian Weisskirchner (1745—93), care promovează la Halle, se așează la Ploiești (p. 53). Mihai Czakul, dintr'o familie de medici, e la Iași medicul lui Constantin și lui Ioan Mavrocordat, iar la 1744 merge la Constantinopol și caută pe fiul Logofătului Sturza (întors 1745 la Iași; merge în 1751 la Hanul). Caută pe Românii din Schei. Moare în 1771 (p. 54). Mihail Bruckner e chemat în 1792 la București pentru ciumă (ibid). Operații de ochi în Principate face, cu câte 170—200 de galbeni Mathias Lassel (1760—1834) (ibid). În secolul al XIX-lea Ioan Plecker și Gheorghe Gros se strămută câțva timp la București (al doilea și medic militar, apoi la Pantelimon, la Târgul-Jiului; † 1876 la Caracal) (p. 60), precum Karl Hintz medicul lui Miloș al Serbiei, se fixează, înainte de 1877, la Giurgiu (p. 61). La 1859 era la București Iosif Wilhelm Fabricius, care trece la Craiova, ia parte la războiu, ca oftalmolog și câștigă o mare reputație († 1888), (p. 61), Ioan Altstaedter devine la 1863 medic de spital la Tătărași, trecând apoi la Ploiești (1875) (p. 61); și el ia parte la războiu. Spițerul dela noi I. Honigberger ajunge apoi în India, ca să vie la Iași (p. 62—63, „fiu magistrat în Moldova“). Adam Molnar (n. 1716) e medic de Curte, șaisprezece ani, la București (p. 65), ca și David Samuil Maday (n. 1709) (p. 66 nota 1). La Brașov apar ca medici români Iacob Pană (Pân), din Codlea (p. 67). E cunoscut scriitorul medic Vasile Pop (pp. 67—69). Constantin Gheorghe Nica e prieten cu Șaguna (pp. 68—9). Trece prin Odesa și ajunge la București. Bine cunoscut e Pavel Vasici Ungurean (portretul la p.

70) Nicolae Gănescu, din București petrece în anii 1861—75 la Brașov (pp. 72—3): e desigur ruda curiosului Grigore Gănescu care va da la Paris foaia de satiră politică *Le nain jaune* (pp. 72—3). Urmează medici mai mici (pp. 74—5). Gh. Diamandi luă parte la războiu și se așează la Giurgiu, apoi la Brăila (p. 75). Note despre meritosul Sterie Ciurcu și despre învățatul Nicolae Teclu (pp. 75—7). Cărțile medicale românești din Brașov (cu reproducerea titlului *Macrovioticei* lui Vasici), pp. 78—9.

Și adausul e plin de știri nouă. Dr. C. Pomuțiu, p. 85, Ioan Nichifor cu tesa despre gastralgie (Viena 1739 și 1793) pare în adevăr a fi fost Român (ibid.) ca și Pasiotes, autorul „Balsamului macrobiotic“ (în grecește), din 1864.

Prof. N. Iorga.

(Revista istorică, XIII, no. 4—6, Buc. 1927).

9. *Dări de seamă.* Lucrările d-lui dr. Valeriu L. Bologa, asistent la Universitatea din Cluj, se deosebesc într'un domeniu în care se lucra în Vechiul Regat încă din vremea unui dr. Crăiniceanu, urmându-i un dr. Gomoiu, prin nesfârșita râvnă de a găsi lămuriri inedite putând contribui la complectarea știrilor ce avem despre medicină la noi și de ai noștri. În *Contribuțiuni la istoria medicinei în Ardeal* (Cluj, 1928), tânărul elev al d-rului Guiart și el însuși conducătorul atâtor studenți cari pe rând lucrează în același domeniu, a strâns în puține pagini multe amănunte. Oprindu-se mai mult asupra Brașovului, al cărui rol de mijlocitor între Apus și Răsărit îl arată așa de bine în prefață și însemnând importanța începutului de școală românească în acest domeniu, d. Bologa încadrează rezultatul studiilor sale în considerații generale asupra desvoltării medicinei în epoca modernă mai ales acolo. La astfel de mici descoperiri: Baderii chemați de Domnii munteni la 1534—5 (p. 19), Paul Kyr îndeplinind acelaș rost între 1535 și 1577 (?) (pp. 42—3), Brecht von Brechtenberg de pe lângă Brâncoveanu, care caută a converti pe Sultanul (pp. 46—7) și traduce catehismul și cântări în românește, publicându-le cu litere germane, ba după unii și pe Tucidide (p. 47); von Seulen, farmacist în București la 1741 (p. 48), Barbenius, chemat la noi pe la 1814 (p. 52) Georg Bolthosch mort la București 1741 (p. 53), M. Czakul, medic al lui Constantin și Ioan Mavrocordat (p. 54), M. Bruckner, chemat la București pentru ciuma din 1792 (p. 54), Mathias Lassel, venit la 1789 aci pentru ochi (ibid.), Plecker, Krafft, Altstädter, Beldy, Copony, Schmidt, Servatius, Thör, Miller, Honigberger, Gross, Hintz, Fabricius, trăind în Principate (p. 60 și urm.), Ungurii ca Molnar,

Demko, terminând cu medicii români dela Braşov, medicii macedoneni în Monarhie (pp. 85 - 6). Se aduce înainte un Ioan Popp, chirurg în Sibiu la 1737, un Ioan Aron, „fisc“ pe Târnave ceva mai târziu (pp. 21, 23 şi urm.). Paraenesis a lui Molnar (1793), lista medicilor ardeleni în secolul trecut (p. 30 şi urm.), d-rul Ioan Arseniu din Gura-Râului, medic al lui Maximilian al Mexicului şi mort la Brăila (p. 40).

În Dacoromania dela Cluj, V, d. V. L. Bologa reproduce un articol din Albina Nordului dela Petersburg, anul 1844, în care se vorbeşte de literatura munteană: cântece populare, Ienăchiţă Văcărescu, Eliad, reformatorii limbii, Marcovici, Florian Aaron, Poienaru, Episcopescu, Rosetti, Boliac, Aristia. Alături: Alexandri, Negruzzi.

N. Iorga.

(Revista istorică, XV, no. 4—6).

10. Raportul d-lui Prof. N. Iorga despre cartea d-lui V. Bologa, *Contribuţiuni la istoria medicinei în Ardeal*:

Lucrările d-lui Dr. Valeriu Bologa reprezintă o statornică şi zeloasă silinţă de a găsi în izvoarele cele mai deosebite şi mai rare tot ce poate privi istoria medicinei în toate ţările româneşti. Neconţinut d-sa face descoperiri noi. În broşura de faţă, am cules, pentru Revista istorică, o sumă de lămuriri inedite. Aici mă mulţumesc să semnalez acest model de râvnitoare activitate ştiinţifică, vrednică de o recunoaştere din partea noastră.

(Analele Academiei Române, tom. XLIX, Buc. 1929.)

11. Dr. Val. L. Bologa: *Contribuţiuni la istoria medicinei din Ardeal*. (Beiträge zur Geschichte der Medizin in Siebenbürgen.) Klausenburg 1927. 103 Seiten.

Derselbe: *Siebenbürgisch-sächsische Aerzte des 16. und 17. Jahrhunderts*. (E mundo medici: Mitteilungen für Aerzte.) Freiburg i. Br. 1928. Nr. 3, Seite 16—20.

Dr. Bologa, ein gebürtiger Kronstädter, ist bekannt als eifriger und erfolgreicher Pfleger medizingeschichtlicher Studien im dafür eingerichteten Institut der Universität Klausenburg, deren Lehrkörper er als Dozent dieses Faches angehört. Mit besonderer Vorliebe richtet er seine licht- und liebevollen Forschungen auf die siebenbürgischen Aerzte. Während der an zweiter Stelle genannte kleine Aufsatz speziell von sächsischen Doktoren des 16. und 17. Jahrhunderts handelt, entrollt die erstangeführte umfangreiche Studie ein Bild der Entwicklung der Medizin in Siebenbürgen von ihren erreichbaren Anfängen bis zur Gegenwart. Es geschieht mit be-

sonderer Berücksichtigung Kronstadts und unter Vorführung des deutschen, ungarischen und rumänischen Anteils an dieser Entwicklung. Die Arbeit beruht auf genauen archivalischen Studien und bietet eine bisher nicht vorhandene Durchdringung des auffindbaren Materials in übersichtlicher Darstellung. Aus der Reihe der sächsischen Aerzte Kronstadts werden die Persönlichkeiten von Dr. Josef von Greissing (1798—1890) und Dr. Eduard Gusbeth (1839—1921) besonders herausgehoben, unter denen des Altreichs der „Craiovaner“ Dr. Josef Fabricius (1830 bis 1888), die beiden erstgenannten auch in guten Porträts nahegebracht. Die Studie ist in der Muttersprache des Verfassers geschrieben; ihre Hauptergebnisse werden am Schluss in französischer Sprache zusammengefasst. Die Benützung erleichtert ein sorgfältiges Register. Das Ganze erscheint als ein sehr dankens- und lesenswerter Beitrag zur landeskundlichen Forschung. (*O. Netoliczka.*)

(Kronstädter Zeitung, Braşov, 26 Oct. 1929.)

12. Valerius L. Bologa: *Contribuţiuni la istoria medicinei din Ardeal.* (Beiträge zur Geschichte der Medizin in Siebenbürgen.) Heft II der von Julius Guiart und Valerius L. Bologa an der Universität Klausenburg herausgegebenen Biblioteca Medico-Istorică (Medizingeschichtliche Bücherei). Verlag des Graphischen Instituts „Ardealul“ A. G. Klausenburg 1927. Gr. Okt. 104. S.

Wenn die Schriften der Bücherei für Medizingeschichte, für die an der Universität Klausenburg unter der Leitung Professor Guiart's und Dr. Bologa's in eigenes Forschungsinstitut besteht, ähnlich aktuelle Fragen behandeln wie die Arbeit Bologa, so wird ihnen die Teilnahme, die sich die Herausgeber in einem kurzen Vorwort für ihr Unternehmen erhoffen, in reichem Masse zuteil werden. Bologa leitet seine „Beiträge“ mit einem Überblick über die Entwicklung der gesamten neuzeitlichen Medizin mit besonderer Hervorhebung der beiden „Wiener Schulen“ um 1700 und nach 1850 ein, die für den Entwicklungsgang der Medizin in Siebenbürgen bzw. für den Bildungsgang der siebenbürgischen Ärzte von stärkster, ja einzigartiger Bedeutung geworden sind. Erst in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts werden die medizinischen Fakultäten von Ofenpest und Klausenburg, die ihrerseits auch ganz im Schatten Wiens stehen, für die Ausbildung der Ärzte wichtig. (Wien als Bildungszentrum Südosteuropas!) Mehrere Jahrhunderte lang ist die Medizin in Siebenbürgen eine ganz überwiegend von Sachsen ausgeübte Kunst gewesen. Bologa erkennt das vorurteilslos an u. bemüht sich, ausgehend von Kronstadt als einem Mittel-

punkt des siebenbürgischen Ärzteswesens, dessen Geschichte über dies verhältnismässig gut durchforscht ist, Beiträge zur geschichtlichen Aufklärung ihrer Entwicklung zu liefern. Er verwendet die vorhandenen Vorarbeiten mit Umsicht; seltener übt er direkte Quellenforschung. Es liegt eine tiefere Bedeutung darin, dass Bologa sein Vorwort mit einem Wort des Dankes an den Sachsen Eduard Gusbeth eröffnet, „den bescheidenen Kronstädter Arzt, Dank dessen Fleiss u. Liebe zur Wissenschaft die medizinische Vergangenheit der Stadt Kronstadt im Rahmen der Medizingeschichte Siebenbürgens so gründlich erforscht wurde“. Im II. Kapitel (Die ersten rumänischen Ärzte und die ersten rumänischen Druckschriften über Medizin in Siebenbürgen, S. 20—40) geht Bologa den Beziehungen und Persönlichkeiten nach, die das Rumänentum in der Vergangenheit der siebenbürgischen Medizin aufzuweisen hat. Während die siebenbürgischen Rumänen auf literarischem und geistigem Gebiet für das gesamte Rumänentum bahnbrechend waren, haben sich die kräftigen Anfänge einer rumänischen Medizin nicht in Siebenbürgen, sondern im Altreich entwickelt. Eine Gestalt wie die des Johann Molnár-Piuariu von Müllersheim (1741—1815) ist durchaus eine Ausnahmerscheinung. Das III. Kapitel (Menschen und Taten aus der medizinischen Vergangenheit Kronstadts, S. 41—80) rückt die medizinische Vergangenheit dieser früher „führenden Stadt Siebenbürgens“ in das Blickfeld des Forschers. Der Löwenanteil an der auch nach dieser Richtung hin ruhmreichen Entwicklung Kronstadts fällt dem deutschen Element zu. Die systematische Darstellung, zu der sich Bologa durch die Vorbereitung seiner „Beiträge“ offenbar rüstet, wird das noch klarer erkennen lassen. Es wird notwendig sein, auch die Bedeutung für die Vergangenheit der siebenbürgischen Medizin der in Bologas Beiträgen notgedrungen noch beiseitegelassenen übrigen sächsischen Städte, besonders von Bistritz und Hermannstadt, zu klären, desgleichen die Beziehungen, die von altersher von Siebenbürgen nach der Donaufürstentümern hinüberspielen.

Wenn es z. B. in der französischen Inhaltsangabe, die Bologa seinem Buch auf S. 95—102. beifügt, Seite 98. heisst dass „au début du XIX-ème siècle il n'y avait à Jassy que trois ou quatre médecins roumains; mais malgré cela voilà qu'après 1830 se forme déjà la Société des médecins et de naturalistes“, so ist die Erklärung für die verwunderliche Erscheinung, wie drei bis vier Männer einen medizinischen Verein gründen konnten, in der Tatsache zu suchen, dass es neben ihnen und neben je einem

Griechen, Italiener, Madjaren, Franzosen und Polen nicht weniger als neun Deutsche waren, die am 11. Januar 1830 den (deutsch-benannten) Jassyer Medizinische Leseverein begründeten, wie aus dem (ebenfalls deutsch abgefassten) Konstituierungsprotokoll hervorgeht. Der „Leseverein“ abonnierte 12. Zeitschriften: 11. deutsche und 1. französische. (Vgl. N. A. Bogdan, Societatea Medico-Naturalistă și Muzeul Istoric-Natural din Iași 1830—1919. Jassy 1919 S. 4. f.) Das nur ein Beispiel für viele. Die für die Forschung grundlegende Zusammenstellung der deutschen Ärzte, die am Beginn des 19. Jahrhunderts in den Donaufürstentümern wirken, hat Nikolaus Jorga gegeben (vgl. Hurm. Doc. X, 39. Anm. 1.).

Bologa beschäftigt sich — und mit Recht — vor allem mit der Rolle, die sein eigenes Volkstum in der medizinischen Vergangenheit Rumäniens spielt. Aber auch Beziehungen wie den hier angedeuteten nachzugehen, scheint er der geeignete Mann, der neben den entsprechenden Kenntnissen über die erforderliche Unparteilichkeit verfügt.

Karl Kurt Klein.

(Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde vol. 53, nr. 3—4, Sibiu 1930).

13. **Bologa Valeriu L.** [*Die Anfänge der rumänischen wissenschaftlichen Medizin*]. Cluj. med. XI. (1930) S. 533—552, 14. Abb. [Rumänisch].

Rumänische Ärzte finden sich erst seit dem 18. Jhdt., die wir in dem Aufsatz des Verf. kennen lernen. Eine wirkliche Organisation der rumänischen Medizin aber fand erst seit 1825 mit der Gründung des Vereines rumänischer Ärzte statt. (1 med. Zeitschr. 1844). Der Organisationsplan der Heranbildung inländischer Ärzte, Organisation des Gesundheitswesens, Gründung medizinischer Fakultäten ist das Verdienst von Charles Davila und seinen Schülern. Er schafft dann den Übergang in die wissenschaftliche Phase der heutigen rumänischen Medizin.

Haberling.

(Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften, Leipzig 1931, vol. 30, no. 2. pag. 113).

14. **V. Bologa:** *Inceputurile medicinei științifice românești*. (Un vol. Cluj 1931).

Lucrarea aceasta scrisă cu ocazia serbărilor jubilarie ale Universității Cluj și închinată memoriei lui Davila, a fost publicată mai întâi in numărul festiv al revistei „Clujul Medical“, iar data aceasta într'un volum aparte pus la îndemâna oricui, fiind completat cu o bogată bibliografie istoriografică medicală. După cum am scris, și cu altă ocazie, autorul este cunoscut ca unul din cei mai

buni istoriografi medicali dela noi. În toate lucrările sale ce se succed regulat, el aduce o notă originală: spiritul novator și concepția proprie, doi factori importanți în dezvoltarea și progresul acestei ramuri, cam neglijate la noi, a medicinei naționale.

În adevăr, autorul nu se mulțumește să redea pur și simplu un document descoperit sau o figură necunoscută din trecutul medicinei noastre, ci caută să le înțeleagă mai întâi, să le interpreteze și să le fixeze la urmă rostul lor în etapele diferite ale evoluției spiritului medical românesc. O profundă cultură de specialitate aceasta aridă, îmbrățișată numai de câțiva în țară la noi, dublată de un spirit cercetător și scrupulos în fixarea adevărului, permit istoriografului medical dela Cluj, ca tot ce defrișează pe acest teren prea puțin umblat până în prezent, să rămână definitiv câștigat.

Lucrarea de față — originală în toată alcătuirea ei — ilustrează cu prisosință aceste calități. Citind o cu atențiune, ce ne-o captivează dela primele rânduri, el reușește să ne transporte cu gândul în acele timpuri obscure ale începuturilor medicinei noastre și să urmărim de aproape pe medicii aceia, mulți necunoscuți până în prezent, cu lucrările lor modeste, și cu stările de lucruri de pe atunci și cari în epoca noastră apar apoi uneori ilariante. Nu-i numai o evocare documentată a trecutului, ci și o puternică proiecțiune de lumină asupra lui, isbutind astfel să ne fixeze nealterată în spiritul nostru imagina acelui trecut. Autorul, bazat pe documentele noi, face prin această lucrare să cadă o părere unanim acceptată până în prezent cu privire la începuturile medicinei științifice naționale, care fixa această dată, recent de tot, pe la 1830. El reușește să împingă aceste începuturi cu un secol în urmă, pe la 1700, punându-ne astfel, sub acest raport, pe un picior de egalitate cu vecinii noștri, maghiarii, rușii și croații.

O simplă expunere a titlurilor, ne poate da o idee despre obiectul larg urmărit în această lucrare. După o scurtă și substanțială introducere urmează capit. I: *Cei dintâi medici de naționalitate românească (1750—1825)*: 1. *Cei dintâi: Medicii aromâni*; 2. *Daco-românii: Precursorii*. Capit. II: *Anii de organizare ai medicinei științifice românești (1855—1885)*: 1. *Formarea unui nucleu de medici români (1855—1885)*. 2. *Trei decenii de înfăptuire: Epoca lui Carol Davila (1825—1885)*. Capit. III: *Începuturile epocii de creațiune științifică în medicina românească (după 1885)*. *Cu ochii spre viitor*.

Lucrarea e însoțită de mai multe clișee, de o completare cu

vre-o 26 lucrări (1744—1828) descoperite după publicarea „Literaturei medicale românești” (1908) alui G. Crăiniceanu, precum și de o bogată bibliografie care constituie un ghid prețios a celor cari se ocupă de istoriografia medicală națională.

Recomandăm în mod sincer citirea acestei atrăgătoare și instructive lucrări, căci avem convingerea că, faptele cu totul noi ce se desprind din ea, vor ocupa un loc util și necesar în cultura noastră paramedicală și vor contribui să inspire gustul cercetărilor în acest domeniu.

S. Țovaru.

(România Medicală, București, IX, no. 7, 1931, pag. 103.)

15. În *Începuturile medicinei științifice românești*, d. dr. Valeriu Bologa încearcă, și nu fără succes, o operă de sinteză, al cărei ceas a venit. Se relevă rolul celor „vreo treizeci” de medici români din Pind, între cari numără pe cei doi Caracaș, pe Darvari și pe Nicolide, chiar, în parte pe Filiti (alții la pagina 16, nota 2). Știri nouă pentru epoca lui Czihak se ieau din *Medizinischer Almanach*. Bună bibliografie și tablă a numelor. Ilustrații.

Prof. N. Iorga.

(Revista istorică, XVII, no. 1—3, pag. 59, Buc. 1931.)

16. V. L. Bologa, *Între istoria medicinei și filologie*, [Daco-romania V], p. 570—575. Con ricchezza di conoscenze e di bibliografia si mette in dubbio l'autenticità dei nomi daci di piante di Dioscoride, ritenendoli interpolazioni posteriori.

Carlo Tagliavini.

(Studi rumeni, IV. Roma 1930.)
